

חוק הצהרות מוות, תשל"ח-1978 *

1. בחוק זה -

פרשנות

"נספה" - מי שעקבותיו נעלמו זה שנתיים, ויש יסוד להנחה שהוא מת עקב מאורעות מלחמה או מאורעות טבע או תאונה;

"נספה שנות השואה" - מי שמקום מגוריו האחרון היה באסיה, באירופה או באפריקה ובשנות 1939-1945 נעלמו עקבותיו בנסיבות הנותנות יסוד לשער שמת עקב מאורעות מלחמה או עקב רדיפות גזעיות, דתיות, מדיניות או לאומיות;

"נעדר" - מי שאיננו נספה או נספה שנות השואה ועקבותיו נעלמו זה שבע שנים וכל המאמציים לגלות את עקבותיו לא הצליחו, ובנסיבות הענין יש יסוד להנחה שמת.

הצהרה על מוות

2. בית המשפט המחוזי בירושלים רשאי, על פי בקשתו של מעונין או על פי בקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו, להצהיר על מותו של נספה, נספה שנות השואה או נעדר אם נתקיימה בו אחת מאלה:

- (1) מושבו האחרון או מקום מגוריו האחרון היה בארץ ישראל;
- (2) רכושו נמצא בישראל;
- (3) עקבותיו נעלמו בארץ ישראל;
- (4) מושבו או מקום מגוריו של המבקש הוא בישראל.

3. (א) בית המשפט יקבע את מותו של נספה או של נספה שנות השואה או של נעדר ואת יום המוות ושעתו על סמך כל ראיה שהובאה לפניו בדבר הנסיבות או הזמן שבהם אירע המוות.

זמן המוות

(ב) לא ראה בית המשפט לקבוע כאמור בסעיף קטן (א), יקבע את המוות, יומו ושעתו -

- (1) לגבי נספה - בתום שנתיים מיום שנעלמו עקבותיו;
- (2) לגבי נספה שנות השואה - ביום שבו נעלמו עקבותיו;
- (3) לגבי נעדר - בתום שבע שנים מהיום שבו נעלמו עקבותיו.

(ג) היום שבו נעלמו עקבותיו של אדם הוא היום שבו היה הסימן הידוע האחרון על היותו בחיים.

(ד) באין כל ראיה בדבר שעת המוות, ייקבע שהמוות אירע ברגע האחרון של יום המוות המוצהר.

4. (א) בית המשפט יתקן הצהרת מוות, אם מי שזכאי היה לבקש את ההצהרה הביא לפניו ראיה שיום המוות או שעתו או פרט אחר מפרטי ההצהרה שונים מאלה שבהצהרה.

תיקון הצהרת מוות או ביטולה

(ב) בית המשפט יבטל הצהרת מוות לפי בקשת אדם שעל מותו הוצהר, או אם מי שזכאי היה לבקש את ההצהרה הביא לפני בית המשפט ראיה שהאדם שעל מותו הוצהר עודנו בחיים.

(ג) אין בתיקונה או בביטולה של הצהרת מוות כדי לגרוע מזכויות ברכוש או מזכויות אחרות שנרכשו בתמורה ובתום לב עקב ההצהרה לפני התיקון או הביטול.

* נתקבל בכנסת ביום כ"ד בטבת תשל"ח (3 בינואר 1978); הצעת החוק ודברי הסבר סורסמו בה"ח 1155, תשל"ח, עמ' 92.

5. בית המשפט, כשהוא דן בבקשה להצהרת מוות, לתיקונה או לכיטולה, רשאי לסטות מדיני הראיות, אם הוא משוכנע שנסיבות הענין מצדיקות סטיה כזאת; החליט בית המשפט לסטות מדיני הראיות, ירשום את הטעמים שהניעוהו להחלטתו.
6. (א) הצהרת מוות המשמשת ראייה מכוח חוק זה לא תפגע כדיני התרת נישואין.
(ב) ניתנה הצהרת מוות, ימציא רשם בית המשפט העתק ההצהרה לבית הדין הדתי העליון המוסמך לגבי האדם שעל מותו הוצהר, או לגבי בן זוגו, כחומר בדיוני בית הדין הדתי בבקשת היתר נישואין.
7. (א) הצהרת מוות שניתנה כדין לפי האמנה בדבר הצהרה על מותם של נעדרים, ניו־יורק, 1950,¹ תשמש ראייה לכאורה בדבר המוות ומועד המוות.
(ב) סעיף קטן (א) אינו גורע, לגבי הצהרות מוות אחרות, מהאמור בסעיף 11 לחוק אכיפת פסקי חוק, תשי"ח—1958.²
8. (א) שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה.
(ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצוע חוק זה, ובכללן תקנות בענין סדרי דין, אגרות בית משפט וערעור.
9. חוק הצהרות מוות, תשי"ב—1952³ — בטל.
10. (א) חוק זה יחול אף על אדם שעקבותיו נעלמו לפני תחילתו.
(ב) נקבעו, אגב דיון בהליכים לפי חוק הירושה, תשכ"ה—1965,⁴ לפני תחילתו של חוק זה עובדת מותו של אדם פלוני ומועד המוות, לא תבוטל ולא תשובה ההחלטה בהליכים אלה על יסוד הצהרת מוות שניתנה לגבי אותו אדם לפי סעיף 3 (ב), אלא מטעמים מיוחדים שיפורשו בהחלטת הביטול או השינוי.

ש מ ו א ל ת מ י ר
שר המשפטים

מ נ ח מ ב ג ין
ראש הממשלה

א פ ר י מ ק צ י ר
נשיא המדינה

1 כתבי אמנה 17, כרך 1, עמ' 186.

2 ס"ח תשי"ח, עמ' 68.

3 ס"ח תשי"ב, עמ' 134.

4 ס"ח תשכ"ה, עמ' 63.

